

Conjunctuurbeeld België

4 oktober 2011

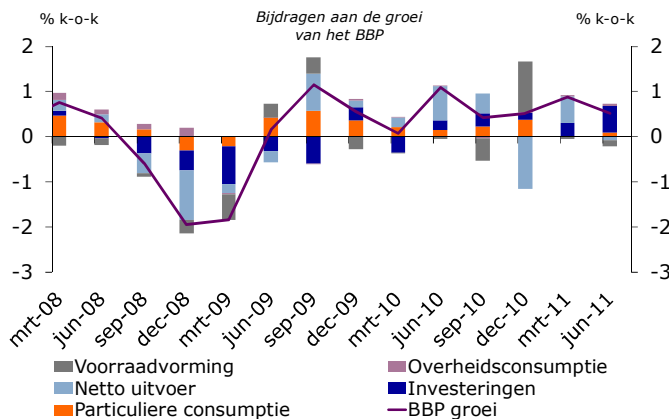
Lagedrukgebied bereikt ook België

jaar op jaar mutatie in %	'10	'11	'12
Bruto binnenlands product	2,3	2¼	1¼
Particuliere consumptie	2,3	1¼	¾
Overheidsconsumptie	0,2	½	1
Private investeringen	-0,9	6	3
Uitvoer goederen en diensten	9,9	5¼	4¼
Invoer goederen en diensten	8,7	5½	4¼
Consumentenprijzen	2,3	3½	2
Werkloosheid (%)	8,3	7	6¾
Begrotingssaldo (% BBP)	-4,2	-3¾	-3¼
Staatschuld (% BBP)	97,1	97¾	97¾

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

Na relatief goede prestaties in de afgelopen kwartalen, lijkt de Europese schuldencrisis ook zijn tol te gaan eisen op de ontwikkeling van de Belgische economie. Het sentiment van zowel consumenten als producenten is sinds augustus fors gedaald, wat de private bestedingen in de komende maanden onder druk kan zetten. Daarbij neemt de stagnatie van de wereldhandel een belangrijke bron van groei weg voor de open Belgische economie. De vooruitzichten voor de komende maanden zijn dus verslechterd en bovendien behoorlijk onzeker. Een lichtpuntje vormde het politieke succes bij de regeringsonderhandelingen. Dit drukte de rente op 10-jaars staatsobligaties tot onder de 4%.

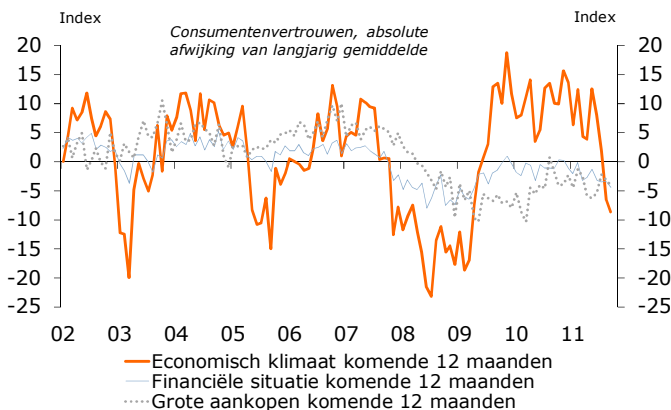
Groei 11K2 omlaag bijgesteld

Bron: Reuters EcoWin

De economie groeide in 11K2 met 0,5% k-o-k. Dit is minder hard dan in eerste instantie werd geraamd (+0,7% k-o-k), maar België presteerde hiermee nog altijd beter dan de meeste andere eurozone lidstaten. De groei werd voor een groot deel gedreven door een toename van de investeringen van bedrijven (+4,8% k-o-k) en de overheid (+3,4% k-o-k). De totale investeringen droegen 0,6%-punt bij aan het groeicijfer. Waar de netto uitvoer in 11K1 nog 0,8%-punt bijdroeg aan de groei, trok zij in 11K2 0,1%-punt af. Voor de komende kwartalen verwachten wij een substantieel lagere BBP-groei en kunnen wij bovendien een lichte krimp in één of enkele kwartalen niet geheel uitsluiten.

Consumentenvertrouwen in vrije val

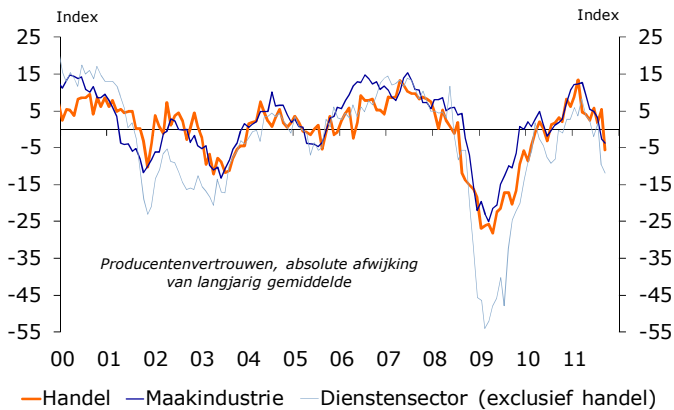
Bron: Reuters EcoWin

De terughoudende groeiverwachting voor de komende kwartalen is met name gebaseerd op de forse daling van zowel het consumenten- als het producentenvertrouwen. Het algehele consumentenvertrouwen daalde met name scherp in augustus en bleef in september steken op hetzelfde niveau. Dit niveau is het laagste in 15 maanden. Consumenten zijn pessimistisch over het economisch klimaat en maken zich waarschijnlijk met name zorgen over de ontwikkeling omtrent de Europese schuldencrisis. De groei van de particuliere consumptie was het afgelopen half jaar al minimaal en het huidige sentiment geeft geen enkele aanleiding om op korte termijn een verbetering te verwachten.

Conjunctuurbeeld België

4 oktober 2011

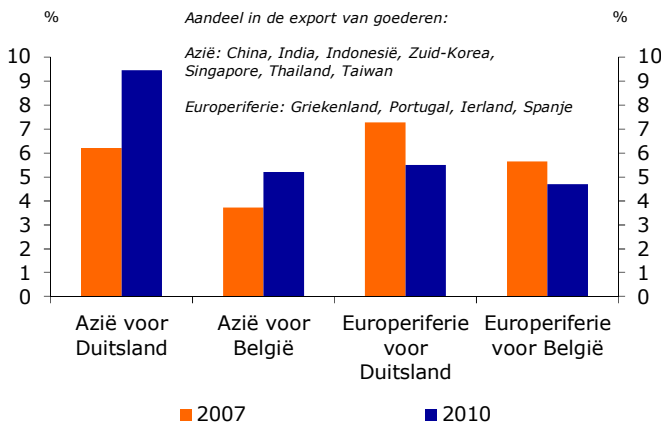
Buitenlandse handel drukt sentiment producenten

Het producentenvertrouwen daalt al sinds maart van dit jaar, maar in de maanden augustus en september is het beeld sterk verslechterd. Deze verslechtering vindt in alle sectoren plaats, maar met name de daling in de handel is opvallend fors. Door de daling zakte de handelsindicator in september in één klap onder het langjarig gemiddelde. Daarbij moet opgemerkt worden dat het huidige niveau nog altijd gunstig afsteekt bij de periode gedurende de financiële crisis. In 11K2 kon het bedrijfsleven middels investeringsgroei de BBP-groei overeind houden. Op basis van bovenstaande verslechtering is het de vraag in welke mate zij dit kunstje in de laatste twee kwartalen van dit jaar kan herhalen.

Bron: Reuters EcoWin

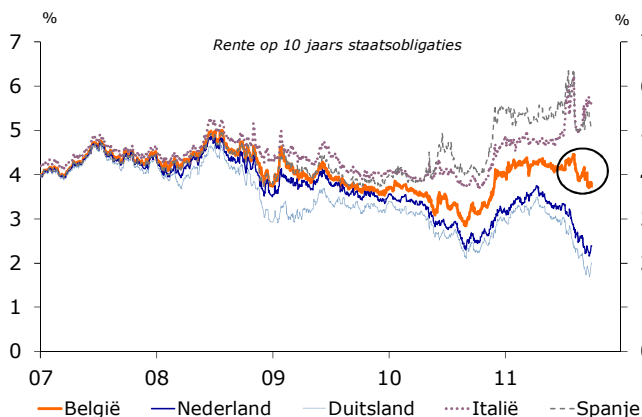
Hoe blijft de exportmotor draaien?

Het economisch herstel sinds de crisis is in grote mate ondersteund door de snelle groei van de buitenlandse vraag. De uitvoer van goederen en diensten daalde echter in 11K2 (-0,8% k-o-k) voor het eerst sinds het voorjaar van 2009. Op de korte termijn is de ontwikkeling van de wereldhandel essentieel voor uitvoergroei. In de afgelopen maanden is deze echter gestagneerd en ook de vooruitzichten voor de komende maanden zijn erg onzeker. Op de langere termijn is het echter belangrijk om als land voldoende aansluiting te vinden bij internationale groeimarkten. Het deel van de uitvoer bestemd voor Azië is sinds 2007 weliswaar toegenomen, maar bijvoorbeeld ten opzichte van Duitsland erg mager.

Bron: Reuters EcoWin

Beleggers tevreden over politieke voortgang

In de afgelopen weken hebben zich op het politieke vlak twee belangrijke doorbraken voorgedaan in de onderhandelingen voor de vorming van een nieuwe regering. Tussen de acht onderhandelende partijen is overeenstemming bereikt over het kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde en over een nieuwe financieringswet, die een grotere financiële autonomie toekent aan de gewesten. Alhoewel er nog meerdere hordes zijn te nemen op de route naar een nieuwe regering (over de noodzakelijke bezuinigingen bijvoorbeeld), reageerden beleggers enthousiast op de bereikte resultaten. De rente op 10-jaars staatsobligaties daalde van een top van 4,4% in de zomer van dit jaar naar 3,7% begin oktober.

Bron: Reuters EcoWin

www.rabobank.com/economie

Michiel Verduijn
Tel. 030 - 2130522
M.P.Verduijn@rn.rabobank.nl